

Mahjas - weesa
astoa pad' ūmitais gads

1873.

Nummer 1 līdz 52.

Nīhgā, 1873.

Drikkēts un dabbujams peē bilshu- un grāmatu-drikketaja Ernst Plates,
peē Pehtera basnīzās.

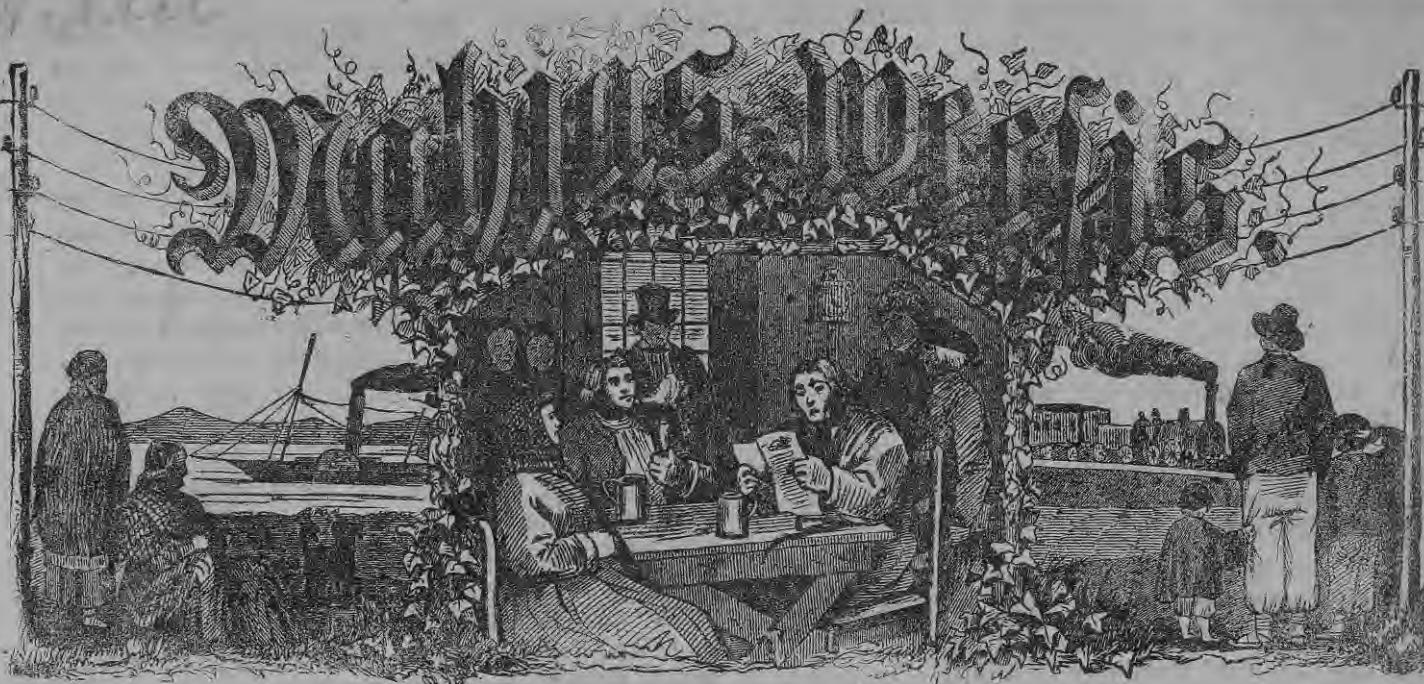

433735

VALSTS BIBLIOTĒKA
Inv. 433.735.

1957

Sestdeena, 6. (18. Jannar)

Nº 1.

Mahjas weesa par gaddu: Mahjas weesa 1 rubl., pastes nonda 60 kopek.

1873.

Mahjas weesa lassitajeem par finnu,

la Mahjas weesa apstessechanas wehl peenemist arri pascha jaunā gaddā, Janvara mehnēst no teem, kas ne buhtu eespehjuscht to wezzā gaddā isdarriht un pirmohs nummurus iskatris dabbuhs likdi.

Apstessechanas peenemim tē Rihga G. Plates funga drifku-namnā, Chr. Vange l. pee Sarkandaugawas, Stahbusch l. Pahrdaugawā, us sennehm wissi Latv. tautas draugi, zeen, mahzitaji, fohlsmeisteri, pagastu-strihveri un ihpaschi wehl Drey l. Walsmeera, Rudolf l. grahmatu bohdē Walkā, Schablowsky l. Selgawā, pagasta strihveris Elschewitz l. Dohbelē, Simsen Laisē ic.

Mahjas weesa apgahdatasi.

Mahditajs.

Gekschsemmes finnas. No Rihgas: pahr Leelirsta wesseli, — gen.-gubernators aiserisojis, — Rihgas-Bolderojas dseil-jelsh, — jauna gode sanemchana, — ledus isekchora, — Pawaffaras-beerdrība. No Pehterburaas: gahdachena par skohlahm, — premju winnesti.

Ahrsemmes finnas. No Wabzijas: Brubzijas politika, — logit beheni. No Frangijas: poht leis, Napoleon draugem un bedehm. No Londones: poht leis, Napoleon mirchau. No Nobras: Frangijas atbilde vahvestam. No Spanjas: pahr dumposchanohe. No Amerikas: poht fadrigem mantineerem.

Jaunkalbā finnas.

Lauta. Kahos wabros par walss- un skohlas-mahjahm. No tumšbas par gaismas. Kahos wabros sīgu turretajeem. Schihda velkunsh ar studenti.

Peeleitumā. Izfudis kunteksts, ieb Lejas mēslera teesa un taisniba. Breifmu darbi. Graudi un sevi.

Gekschsemmes finnas.

No Rihgas. No Pehterburaas pahr muhsu augsta Leelirsta Krohna-mantinecka alspirgschanoħs 31mā Dezember sīnoja tā: Ehsgrībba un spēhli wairojabs. Meegs irr ittin labi. Walkar augstais simneels diņi stundas sebdeja lehnkrehsī un nejuttahs neko peckussis.

— Muhsu augsti zeenigs general-gubernators firsts Bagration 30tā Dezember preesch pussdeenas aiseisoja us Pehterburu.

— 2trā Janvara deena muhsu Rihgas-Bolder-

rajas dseis-jezu aldeva pilnigai bruhlei preesch reis-neelu- un prezzi-wabdaschanas; no ūcha laika tee brauzeeni isees un atnahks sawā finnamā laikā, tā, kā ūcha nummera beidsamā gallā to effam norahdijuschi.

— Jauna gadda nakti, tiklo pulsstens 12 apsitta, ūhka muhsu basnizu tohrnōs ar wiſſeem pulsstencem swanniht par stanu, ka jaunais gads eesahzees.

— Katram frīstīgam zīlvekam pahr tābdu jauna gadda apfweizinaschānu gan japeezajabs un mehs no sirds wehlamees, kā ūchi pateefi jauna jauna gadda ūnemchana paliktu par pastahwigu eeraddumu.

— Iščā Janvara deena tas ledus, kas wehl būk redsams Daugawā, zaur to ūlti laiku un ūleitu ūhka dohtees us leiju.

Wehl no Rihgas. 31mā Dezember Sarkandaugawas „Pawaffaras beedribā“ noturreja ūwu pilno ūpusi, kur tikla beedribas ūlkumi isdalliti un pirmee rehlini beedreem preeschā ūlli. Ūlina ūpusze nospreeda, ka us preeschū ūtram beedram woi winna ūewai ūks ismalsati 50 rubli behraudaz un preesch behrna behrehm 10 rubli. Preesch bij redseht, kā ūlī ūpusze ūissi beedri isturrejabs ūlusi, gohdi un usmannigi, par ko preesch neeziba teem ūwu ūrsnigu pateizibū ūfazzija.

No Pehterburaas. Tūrenes aprinka sem-

neelu preeschneefi, — gribbedami, lai laudis wairak dsennahs pehz skohlas mahzibahm, augsto waldischanu luhguschi, lai no meefas - strahpes atswabina tohs semneekus, tas peeness leezibu, ka skohla gahjuschi un tur ko labbu mahzijuschees.

— 2trā Janwar tē tilka noturreta pa 16to reist ta premiju- jeb usdewu bissetu islohschana no pirmahs leeneschanas un tee leelakee winnesti krittuschi tā:

200,000 rubli us seriju 13031 № 23.
75,000 " " 8040 " 40.
40,000 " " 13104 " 36.
25,000 " " 13043 " 31.

Pa 10,000 winnejuschi: ser. 7001, № 50, 4240 — 11, 16140 — 29. — Pa 8000 rubli: 7262 — 30, 1732 — 4, 9517 — 6, 10139 — 47, 7820 — 9. — Pa 5000 rubli: 6254 — 36, 12709 — 16, 16041 — 32, 12558 — 8, 11646 — 4, 7260 28, 2157 — 43, 9074 — 3. Pilnigu norahditaju dohſim nahloſchā Nri.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzijas. No ta brihscha, tamehr Bismarks ministeru presidenta ammatu atstahjis, rahdahs wissa politika Pruhchöd sā fajukkuse un laudis nesinn, lahdahm sianahm tizzeht, lahdahm ne. Jaunajam presidentam grahsam Noon negribb ustizzetees, lai gan tas sawā pirmā reisā, kād tautas weetneeku pulka eestahjabs, brangu runnu turreja, ar ko gribbeja parahdiht, ka walsts buhshanaā winsch ne ko negribboht pahrtasifht. Netizz wis tadeht, ka schis wihrs agrak nelad ne-effoht bijis ar Bismarku weenā prahṭā un tadeht dahma, ka winsch nu wissu buhshanaā pahrgrohstschōht pehz sawa prahṭa. Effoht arr taggad leelas darrischanas preeschā, neween, kād taggad tee jaunee kreeses-likkumi ja-eewedd, kur deesgan prettineeku, bet arri wehl gribb nodallihit rīktigas rohbeschas starp basnizu un laizigo waldis-Garrigueeti, sinnams, arr no sawas warras ne ko negribb saudeht un scheem leeli aistahwetaji effoht paschu augstako fungu pulka. Waldischana patte israhdotees, lā satruhkuhehs, ka pa tahlu gahjuse, ka nesinnah, kād ar to tilt skaidribā. Bismarks tadeht arr effoht atteizees, kād nopratriis ka winsch nespēschōht zauri tilt. Bittas sinnas atkal stahsta zittadi un mums neatleek zits, kād nogaidiht, kas tur isjuks.

Wehl no Wahzijas. Pruhchöd Drambergas aprīki eelsch Kallies kahds polizejas fullainis wahrdā Plažig, polizei-waldischanaī sinnojis, ka tur pee wezza deedelneeku pahra atraddis weenu kahdus 4 gaddus wezzu sehnu, pahr to tee deedelneeki paschi newarrejuschi saazziht, kur to nehmuschi un tā kā pahr to usprāfischanu fabihjuschees, tuhlin steiguschees prohjam. Polizeja tilka teem dsihtees pakkol un panahza Paminas zeemā. Sakerti tee isteiza, ka to sehnu Wahz Kroneš aprīki pee Liizes kahdā krohgā no winna pascha mahtes par 10 ūdr. grāscheem effoht pirkuschi. Ar laiku to mahti arr atradda un schi nu Wahz-Kroneres aprīka teefas preeschā tilka ūauka us atbildechanu; tas behrns jau bij nodohis pee turrenes birgermeistera Spiess, kas to bij par

jaunu apgehrbis. Kad sehns teefas preeschā eerandija to seewu, ko par winna mahti turreja, kad tas raudadams isteiza, ka ta ne-effoht mis wiana mahte un winna arr ūesauzoht Emilu, ka ta scho ūauzoht, bet iħsta mahte winna ūauko ūauzoht par Kahrliti. Birgermeisters Spiess leezinaja, ka sehnām pee meefas effoht ūimes, kas israhdoht, ka deedelneeze winna dauds kuhluje. Pee tirdischanas ta issazzija, ka winna deedelameda arri pa Kreeru semmi effoht statgajuse un tur isgahjuschā pawassarā lahdam muishneekam to behrnu effoht nosagguse, lai laudis scho turretu par atraikni un ta behrnu deht drīħsal ko atmetstu. Ladgad ne ta bahha, nedf tas behrns sinnaja, ka to muishu ūauz. Sehnu wehl us preeschū paturreja birgermeisters; sehns effoht dikti hails no uhdena, kas parahda, ka ta deedelneeze reis gribbejuje ūau ūoslihżinah, kad par gruhtu bijis, ar to us preeschū tilt un tadeht tad arri pahrdewuse. Birgermeisters Spiess isteizis, ka winsch ar to behrnu tā eeraddis, ka paturreschōht par ūau, ja winna iħstenee wezzaki ne-atrastohs.

Wehl vaht weenu oħtri behrnu teef stahstħits tā: Gimnasiuma skohlotajs Lehmann Jaun-Stettinā darroht sinnamu, ka jau no 50ta (18ta) Dezember ūina ūohpschanā atrohdotees kahda 4 gaddus wezza meitene, ko kahdai wašanku mahtitei nonehmis un ko tam no netiħrumiim un fuksaineem waiħadsejjs tħiħi, un kas no teem netiħrumiim kā arri no kleppus dikti nomohzita. Warroht redsejt, ka meitene effoht turrigu wezzaku un augstakas fahrtas behrns, jo ta skaidri runnajoh, effoht briħnum us tħiħbi un tapat pee ħiex, kād arri pee ūwas lellas ūohpschanas iħsturrotes ar leelu samannu. Bet to arr' warroht nomanniħt, ka effoht deesgan iħluttinahs behrns. Wehrā leekamas ūimes tħalli un halku reħtas us mugguras, bet ne us waiga. Kad prafroht pehz wahrdā, kad atbidoht: "to es nesazzjischu wis." Peħz iħsaffates effoht dauds liħdiga kai fenn melletai Anna Böller, bet tak ne-effoht ta patte. Laudi, fargajeet ūan behrns no tħaddeem wašankeem!

No Franzijs. Is Pariħses sinnā tā: Kahdi 52 marschali un generali waldischana luhguschi, lai winneem jaħaj reisoħt us Scheselhursti, wezzajam Napoleonam to pehdeju goħdu parahdiht; bet waldischana to atweħlejuse til teem deenestā stahw-dameem offizeereem, kas leiseram bijuschi par adjutanteem. Bittas awies sinnā, ka leels pulks pee Bonapartistu partejas pederrigu offizeeru tamdeħt nogħiġuschi pee presidenta. — Weħstnijes no Scheselhurstes sinnā, ka leiserene Eigenia apaehmu sehs wissħam waldischanaħm sinnā, ka leiseri Napoleonis nomi, ka taggad Napoleonis IV. us waldischana troħna kahpis un ka winna ta weetā waldischōht. — Marschallis Baseħns, kas wehl naw issefahts, — effoht naħwigi faslimmis.

No Londones. La siana, la Napoleons Schesslburste nomirris, dibr̄s ispletushehs pa wissu pafauli. Bet tad arri wissi tee paschi, kas zittureis, lad wiisch keisera krehslā sehdeja, winau ar augstu gohdu peeminneja, jeb preefsch winna wahrda drebbeja, tee wissi taggad winau peeminn ar neewaschanu un fatis sinn lahdū wainu winnam peeledit un fo pahrmest. Paschi Frantschi, kas agrak mehd̄sa kleegt: "Lai dīshwo leifers!" taggad par winau negribb nelo sinnah un kappa-weetu sawā semmē winnam jau newehletu wis. To gan schoreis teem arri neprassih. Bet kas warr sinnah, kas wehlakōs gaddōs notiks. Birmois Napoleons arr nomirra un tifka paglabbahs Helenas fallā; bet pehzal Frantschi winna lihki pahweddā Parihse un tur ar leelu gohdu paglabbaja. — Taggadejas finnas finno, ka dofteli Napoleona ta III. lihki is-melchedami atradduschi, ka wiisch ar neeru-laiti mirris. Winna paglabbashoht 14ta (2ta) Janwarā Schesslburstes kattolu basnizā, sem tahs weetas, tur wiisch mehd̄sia sehdeht Sawā testamente wiisch sawu waldishanas warru nofazzijis un atwehlejis sawai gasposchaj Eigenijai un ta arr to gohdu kā few peederrigu effoht atsinnuse. Bet lad tad winna pee tays warras tiks? Kā warr to zittam atwehleht, kas pascham wairs nepeederr? — Schis III. Napoleons irr dīsimmis 20ta April 1808, zitreiseja I. Napoleona brabla, ta laika Hollandes Lehnina treschais dehls. Jau no paschaj jaunibas, lad tehwa brahli us Helena fallu aisdfinna, winnam lihds ar foweem wezzaleem bij jamalbahs no weenas weetas us ohtru. Politikas leetās winnam jau agri patifka maiſitees; ta wiisch Italijsa sahla beedrotees ar dumpotajeem, kadeht to no turrenes aisdfinna un tad iahdus paschus nedarbus eefahla Bohlos, — pehdigi Franzija, kur Strahsburgas fassarne saldatus usaizinaja, ar winnu beedrotees un winau par waldneelu zelt, — bet ne-isdewahs un Lehniasch to lilla aiswel us Ameriku. No turrenes tas nahza atpalkat un atkal ar tahm paschahm dehmahm darbojahs, kamehr pehdigi, lad 1848 gaddā Parihse dumpis iszehlahs, winnam isdewahs pee fawa kahrota mehrla tilt.

No Nohmos. No Franzijos pee pahwesta suhitihs wehslneets grabhs kūrselles pahwestam un winna kanzlerim Antonellim pahneffis tahdu sianu, kas israhda, ka Franzija nebuht nedohma us to, pasihdseht, lai pahwests atkal dabbatu atpalkat sawu laizigu warru. Winsch teizis: Garrigneeku parteja stahwoht Franzijas republikas presidentam pretti un tas effoht tifpat kā paschaj Franzijai pretti, jo Franzijai fawa taggadeja presidenta lohti waijagoht. Bet presidents turroht wehrtu un waijadsigu to draudsibu ar Stalijas Lehninu. Pahwestu us preefschu aissstahweschoht til tahdās leetās, lad kas gab-dischotees, kas winna pilnigai swabbadibai gribetu stahdeht. Pahwesta laizigu warru atkal at-

dabbuht nemas ne-effoht dohmagams; Franzija waijagoht meera, fo tad nepanahstu wis, lad Franzija garrigneeku partejai klausidama, ar wissu Ciropu nahstu eenaidā. — Scho schahdas finnas-nesseju nu gan negribbeja par wehstneeku pee pahwesta pahreht, bet jaunakahs finnas stahsta, la tak effoht gan pahrechts.

No Spanijas. No schahs semmes ir schinni gaddā eefahkumā newarram nefahdas preezgas finnas nest. Kā jau sinnam, pee zittu dumpineeku pulkeem arri wezzahs aisdsihtahs Lehninaeenes dehls Alfons zehles kahjās un arri ar sawu pulku nomettees us dumposchanobs. To redsedami Karlisti atkal no jauna eefahluschi preefsch fawa Lehnina plehstees un weens no scha dumpja waddoneem, wahrda Rosella, islaidis wehsti, ar fo tas Spaneschus lischligi usaizina, us Karlofa pufi dohtees un taggadejos Lehnina aisdsiht. Winsch falka: "Las azzumirkis irr klast, lad juhs wairi ilgati newarrat paneest to apsmeeklu, kas jums uskrauts. — Mums tifkai weens weenigais zetsch irr, pa fo fawai grimmuschai tehresemmit to meeru, kas tai lohti waijadssigs, atkal warram atdoht un muhsu pasemmotai tizzibai winnas spohschumu atkal fogahdaht. Wisseem Spaneschueem taggad japulzejohs sem ta karroga, kam usraksts: "Nohst ar fwesch'neleem!" Aisdsihsim to Sawojas zilti no muhsu semmes un eezelsim muhsu rikligo waldineeku Kahri VII. Muhsu karrogs us jums gaida!" — Teiz, ka Lehnina karaspheks schohs leelmuttes atkal effoht fakahvis.

No Seemel-Amerikas. Mantu kahrigi kādis wissur atrohdahs pafaulē. Romirrejs presidanta kandidats Grahli astahjis pah sawahm mantahm testamenti, un tadeht taggad iszettahs neganta prozeffe. Agrakos gaddōs wiisch bij norastijis testamenti, kurrā arri kahdeem zitteem zilwekeem par labbu kaut zik bij nowehlejis; bet laikam schinnis pehdigōs gaddōs dauds naudas saudejjis, kadeht preefsch fawas mifchanas taifjis zittu testamenti. Ar scho jaunu testamenti wiisch sawai wezzakat meitai atwehlejis wissu sawu mantu, ar tahdu sianu, ka pusse no tahm eenahfschanahm tai jadohd winna jaunakai meitai. Tee, kas pehz agrakas notaifschanas bij zerrejuschi fo dabbuht, taggad zett strihdi, un dohd tahdu eemeslu, ka nomirrejs scho jauno testamenti effoht rakstijis nepilnā prahā, — un tadeht to leetu usdemuschi pee teefas. Nedj, zik besklanigus mantas kahriba warr padarriht zilwekus!

Jamakahs finnas.

No Odessas. 2. Janwar. Schodeen pulsst 9 pc. puissdē nodegga piſfehtas teateris, — kas bija gan apdrohfschinahs.

No Berlines. 3. (15.) Janwar. Waldischana darbojahs luggschanas buhchanu norunnah ar Kreewu-semit.

Wehl nesinn wis, woi schejenes keisera nams truhwehs pehz Napoleona. — Karlisteem Spanija ejohf flikti, — faraspheks tohs falahvis, un trihs waddoni teem frittuschi.

T a n t o.

Neba tikkai leelu muischu waldneekam jaſinu, fa drūwas apstrahdajamas, fa muischu apkohpjam, arri māsu mahju ſaimneekam jaſah, faſ ſee ſaimneebas peederr; neba tikkai leelahm tautahm jazenchahs un jozihnahs, lai winnu lablahſchanahs ſeltu un paſchu gohds wairotohs, arri māſai tautai ſawis gohds jaſafarga un par ſawu lablahſchanahs jaruhpejahs. Tauta, waj leela waj māſa buhdama, winnai ſawi peenahkumi tautas dārbōs, un ſawis teefibas tautas zenteendōs. Fa mehs Latweeschi gribbam buht tauta, tad ar gribbeschanu nepeeteek: mums jaſrahda, fa weenotai tautai strahdahrt peenahkahs, mums ar wiſſeem ſpehleem jazenchahs, lai zittas tautas mums neleegtu tautas teefu un taſnibu. Wehl naw ſenn — tas vija aipſehrn, faſ kahda awise, gudri ſpreesdama, peerahdija, fa mehs Latweeschi ne-effam tauta, fa mehs Latweeschi newarram buht mahziti. Kronvalda Altis us ſcho ſpreedumu abildeja ſawā grahmatiā*) un tā abildeja, fa gudra un mahzita awise neka neſſinaja us to abildeht, tikkai druzzin palammaja. Gan aplammi ſkann: "Latweetis newarroht buht mahzits," un tafchun tif aplammi naw, faſ apdohmajam, fa mums daudis mahzitu Latweeschi, faſ aif leelas mahzibas Latweeschi wallodu aifmifuschi, wairs newarr zits ar zittu latviſki farumatees.

Kad zittas tautas mums pahmett, fa mehs Latweeschi newarroht buht mahziti, ſawu tautibu ne-aſſleegdami, tad ſchahda pahrmeschana lai mums buhtu par mahzibu, fa mums tehwu wallodu jaſtohpj, tehwu tikkumi jazeena, paſchu tauta jaſohda. Neba Wahzeſchus peeffeedam, apleezinajam, fa effam iſhti Latweeschi; het ſawu tautu gohdam, peerahdijam, fa mums paſcheem ſaws tautas gohds. "Kad man buhtu ta naudina," fatr warr uſdese-
dah, kam Deewoſ halſi dewis, het ar to wehl ne-
effam neka panahkuschi; dārbōs parahdijam, faſ ef-
fam, preeſch kam strahdajam, pehz kam zenschamees. Kam iſts gohds, tas ſawu gohdu nemefle zittu ap-
ſmeekla, het ziktahs to panahlt, faſ zittam gohdu wairojis; wiſch labbumu atſiſt par labbumu, waj
to pee drauga waj pee ſwefchneeka atrabams.

Mehs Latweeschi gribbam tauta hnht un mums tautai jaſbuht; tapehz ſtrahdajam un gaſdajam, fa zittas tautas, faſ uſplaukuſchahs un atihiſtijuschihs. Bet fo lai ſtrahdajam? fo lai gaſdajam? Us tam gruhti abildeht, jo darba irr deudsums un gaſchanas naw māſums. Tauta, kahda arri nebuhdama, nepaſtahm tikkai if weenas lauſchu kahrtas; pee winnas peederr daschadas lauſchu kahrtas un ſchirras: ſemkohpji, ammatneeki, tirgotaji, mahziti wiheri un t. j. pr. Kad wiſſi ſhee, fatr ſawā am-
matā uſzihligi ſtrahdadams un ſawu peenahkumi kreetni pildidams, arri eewehro ſawis tautas, ſawu

brahlu labbumu, tad tautai ſpehki aug un augoſcheem ſpehleem ta uſplauft ſew par gohdu un ſatram zilweku draugam par preeku.

Sennak bijam ſemmes ſtrahdneeki, faſ ſwefchu lauſchu ſemmi apstrahdajam; taggad weetahm paſchi ſawu ſemmes ſtuhrifti noſirkufchi, ſpehſim ar leelaku ſekmi ſemkohpja dārbus paſtrahdahrt un to dārridami, neween pakahpſim augſtaki ſemkohpibā (un mums deegſan fo kahpt, lai jaſneedsam, faſ ſemkohpibā jaſneedsam!), het arri mantā eeklifi-
mees un mantas waijaga, jo manta irr laizigas lablahſchanahs pamats.

Sennak, faſ ammatu eemahzijahs, palifka par pilsſehtneeku un tā if ſawis tautas iſtahjahs; taggad arri pilsſehtas ammatneeki, faſ if Latweescheem zehluſchees, wiſſi ſawu tautibu neleeds, zitti wehl, kam Deewoſ gaſchalu prahrt dewis, us tam dſemahs, lai Latweescheem ne tikkai buhtu paſcheem ſawu am-
matneeki, het lai tee ſabeedribā ſawus ammatus uſ-
lohpſtu un preeſch tam ſtrahdatu, fa ar ſaiku war-
retu ſew fabriku eetaiſht.

Par tirgoſchanu runnajoh, jaſaffa, fa mums wehl daudis zerribas, jo faſ mums truhſt, us to mums jaſerr. Pee tirgoſchanas arri peederr kuggineeziſa un ar kuggineeziſu mums Latweescheem reiſ labbi weifſees, tapehz fa weens muhſu iſtſtaiſ ſautas wihrs, Woldemars, irr ſcreewijas kuggineeziſbas ko-
pejs. Mehs no ſawis puſſes ſchoreis par kuggineeziſu plaschaki nerunnaſim, jo gaibam no Woldemara funga ſchinni leelā kahdus ſwarrigus wahrdus, faſ no jauna muhſu Latweeschus uſſtubbinatu, lai naigi pee ſchi leela darba ferramees.

Par mahziteem wiſreem runnajoh, buhtu plaschaki jaſahrſpreeſch muhſu ſkohlu buhſchana un ta irr tayda ſwarriga leeta, fa preeſch tafs ſpreedums iſpaſchā rakſtā jaſarakſta, tapehz turpmal par to rumnaſim.

Sawam rakſtam to wiſrakſtu "Tauta" dewiſchi, nemehginajahm deefin zik plaschi iſſlaibroht, faſ irr tauta; tikkai gribbejahm jaunu goddā fa-
wus ſautas brahluſ atgahdinah, fa effam tauta un fa mums jaſrahda, lai muhſu tauta plauſtu un ſeltu.

Rahds wahrds par walſt: un ſkohlaſ- mahjahm.

Faſ wehl preeſch ſe gaſdeem atpalkat muhſu Widſemmitti zaurreijoja, tas — bes iſpaſchahm mu-
ſchahs ebfahm — us ſemneeku ſemmes maſ ween gli-
taki un plaschaki buhwetas mahjas dabbuſa redſeht.

Taggad tas jau zittadi; daudis weetās paſchā zell-
mallā, zittur atſal attahlaſi kahda kahninā, wai bir-
ſes mallā warr redſeht jaunu, jauſu, ruhmigu, ween-
tuli ſtahwedamu mahju. Wiſſas ſchahs mahjas (daschahs jau warr fault par nammeem) irr pati-
kami, pagreſni, gandrihs wiſſur ar glihtahm ſeclahm
treppem un ſmaſti iſſtrahdatu balloni. Faſ tafs

*) Par ſcho grahmatiā plaschaki ſlaſtijahm eelſch. № 34
1872. godā tanni ralſia "Tautiſti zenteeni."

tahdas mahjas? Tahs irr jaunu laiku behni, ihpaschi walstet peederrigas walsts- un skohlas-mahjas, lurras taggad pa wissu muhsu semmi pa pulkeem atrohdahs un to, zaur sawu glihtumu un gresmumu puscklo. Beesi ween arises dohd jaunu sinau par schahs wat tahs walsts- jeb skohlas-mahjas eeswehtischanu. Tapehz arri man ta drohshiba sche atkal weenu tahdu eeswehtischanu Skujenes draudse ap- rafkliht.

Dhtrais Novembers f. g. bij muhsu Kaiweneescheem ihsta preeka- un gohda deena, fur winna sawu jaunu ustaistu walsts-mahju, lurrā arri pagaidam walsts-fokhu turrehs, eeswehtija. Kaiweneeschi, no sawa d'simtleelkunga gruntssemmi, lihds ar dahrsu un hukus par brihw dabbudami, eelsch pawissam ihfa laika, no Surgeem lihds Oktober mehneshcha bei- gahm ar Deewa palihgu uszehla kreetnu derrigu walsts-mahju. Kad wehl zaur augstas waldischanas pakauschanu tifka 400 rubli no walstslahdes atweh- leti, winnaem ta ustaishana bij dauds weeglaka. Pebz paschu wehleschanas Kaiweneeschi sawu jaunu walsts mahju turpat dabbuja usbuhwelt, fur ta wezza teefos-mahja winnaem bijo, prohti paschā muischā, jo tur irr walstei rikti wiiduzis, fa to katis walsts- eedshwotajs weegli ware oissneegt.

Beeminneta deena sanahza Kaiweneeschi, wianu nah- burgi, d'simtfungi, draudses mahzitajs un tifka Kai- wesmuischā d'shwodams draudses teefas lunga baron von Buddenbrock. Eeswehtischana sahlahs ar d'sees- mahm, us ko tad mahzitajs turreja garraju runnu par Sal. fakt. wahrd. 24, 21—25. un pamahzija klausitajns, fa Deewa bihjashana un paflausischana Semmes-Tehwam Keiseram effoht tee abbi grunts- stabbi un stuhra-olmeni, us kurreem ta jauna walsts- un arri pagaidu skohlas-mahja dibbinajama; ja schis pamats winna lits, tad ta buhtu tahs nams, pee surra pascham Deewam weenumehr patishana un lurrā mihestiba un pateesiba fastohpahs un skuhp- stahs, no surra tee ammatu wihi dauds sivehtibu isplattitu wissā schā walste un paschi buhtu no Deewa apswehtiti zaur wissu d'shwibas muhschu.

Kad atkal draudse un d'seedataju lohriis bij d'see- dajuschi, tad draudses teefas leelsungs lassija weenu us schi deenu no Kaiwes muischias d'simtleelkunga atsuhittu apsweizinaschanas un laimeswehleschanas rasttu, lurrā zeen. rastitajns — Zehsis d'shwodams — noschehlo, fa wahjbas deht pats nevarrejis at- nahkt. Schis rastts bija wissaur sirsngis un mi- ligis un bedahs ar scheem waherdeem: „Lai augstais Deewa schi nammu, fa arri skohlas mahju, surra wehl ustaifama, ar labbecum augleem apdahwinatu! Juhsu tehws un draugs Hirschheit.“ Rasttu isla- sijs draudses teefas leelsungs arri pats peelissa kahdus sirsngis pamahzidamus wahrdus.

Pebz tam draudses skohlmeisters turreja plaschaku runnu, lurrā wissch isslaadroja, fa ihpaschi teefas wihiu darbs effoht: „lifikumu un bauslibas usturre-

schana,” peeminnedams, fa tahdam leelam un svehtam darbam arri waijagoht skuffas un gaischas mahjas; tomehr ne tifkai ween ta mahja jau wissu isdarroht, het fa ihpaschi pascheem ammata wihiem waijagoht Deewabihjashanas un mihestibas prett sawem tuwaleem. Wissch atgahdinaja, fa ta sa- derriba walstei ar satu d'simtleelkungu ihpaschi weena labba un sirsiga effoht, kas no tam redsams, fa Kaiweneeschi turpat muischā tifpat sawu walsts- mahju buhwejuschi, fa arri skohlu us preefschu grib- boht eetaisicht un. t. pr.

Sawu runnu beigdamis d'seedaja draudses skohl- meisters ar sawu lohri to d'seesmu no Maschner: „Mums brihwiba, lai faderibu usturram un mihe- stibu kohpjam!“ Us tam likka walstsstrihwers, walsts wezzala wahrdā, walstet to rehlinn preefschā, zif pee mahjas buhwejashanas isgahjis un zaur kahdu pa- libdsibū ta usbuhweta un issazzija daudskahtigas pateizibas Kaiwes muischias d'simtleelkungam un winna muischias walduelkam, draudses teefas leelkungam un wisseem, kas ween pee scha namma usbuhwet- shanas kahdu palihostbu sneeguschi. Par wissu pa- teiza schehligam Deewam, kas pee darba palibdeis un augstam kruugam un Keiseram, kas mums tei- zamus likkumus un brihwiba dewis. Us tam d'see- daja lohriis: „Deewa, svehtti Keiseru ic.“

Pebdigī mahzitajs eeswehtija ihpaschi to nammu un issazzija sivehtischanas wahrdus pahr wissu sa- pulzi, us ko ar lohra palibdsibū, wissi ar preezigi pazillatu fidi d'seedaja: „Mahz, ak debkess Lehtiht!“

Pebdigī wissi lohpā noturreja preezegas d'shres.

De tu m si b a s p e s g a i f m a s.

Notikums pehdejā Frantschū karrā-laitā.

Juli mehneshcha eesahkumā 1870 gaddā jaunois dischleris Konrads Meijer darba istabā stahweja pee ehvel-beika un taisija jaunu galdu. Wissch bij itt preezigs, dohmadams us sawahm kahsam, ko pebz trim neddefahm gribbeja turreht un preefsch fa arri to jaunu galdu taisija.

Tē nejauschī winna wezzais tehws, awischū lappu rohkā turredams, cenahza eelschā un israhdiyahs tihri behdigis.

„Konrad!“ ta wissch itt dohmihi eesahka run- naht, „woi tu arri effi d'sirdeis, fa Parihsē laudis nemeerigi? Schē awiē tas slabw un man tas ne- rahdahs wis us labbu. Leez wehrā, tee laudis tur atkal gribbehs, lai wianus wadda karrā, fa lat war- retu peepildiht to wezzo fabroschanu pebz muhsu Rein-uppes. Laikam few arr waijadsehs palilt par saldatu un tad wissas muhsu jauskas nodohmas buhs wehjā.“

„Ak ko neekus!“ ta Konrads preezigs atbildeja, „kas nu taggad dohmahs us karrā! Wissur irr tas labbakais meers us semmes un nefenn wehl kahds Frantschū lunga tifka fazijis, fa nekad til drohshs meers wehl ne-effoht bijis, fa taggad. Ko tu nu

ruhperees pahr tahdeem awischu-melleem! Es pa-leelu schepat un turru sawas kahsas. Manna Annina muhsu mahjas atsal eenessihs to preefu, kas mums suddis no ta laika, kad muhsu mihta mahte no-mirra. Annina ihsten us to ta derrigaka."

"Sinnams gan" — ta tehws atruhza, ar Konrada runnu wehl ne-apmeerinahts, "wiss labbi, kad til tee Frantschi nebuhtu, kas atsal ta nurd un duhz, la bittes, kad taifahs behrnus laist! Tu tohs ne-pashsti ta fa es tohs paishstu. Kad teem sohbens fahk grabbeht, tad tee neween grabbina ar makstli us eelas, bet rohkas teem arr tuhlin flaht pee spalla. Ta irr weena nepaslhwiga tauta, kam newarr us-tizzeht, ka lihds rihtam arr wehl paliks pee schahs deenas norunnas, un kad tee gribb karru fahlt, tad eemeflu itt lehti atrohn."

"Nemohzees ar tahdahm dohmagh, mihihs tehw," ta teiza Konrads. "Frantschi, fa jau eeradduschi, labprahf taisa kahdu lehruum; bet kad neweens us winneem nellaufahs, tad tee paleek atsal klussu. Man now bail no teem. Un tad, es jau 1866 gadda esmu bijis karrä un kad buhshu apprezzejees, tad til lehti manni wis nesauls karrä, kad arr pateesi buhdu mums Badeescheem us karru jataifahs. Ne til haitig!"

Bet notifka gan fa tehws bij fazijis. Gemeslu us karru atradda gan, fa to wissa pafaule jau sinn un ahtrali, neka warreja dohmagh, fazehlahs karra mahkon. Bet schi walkara pusses wehtra fadsinna wissas Wahzu semmes lohpä, tihrija Wahzu gaifu un wissus tohs nefatizzibas un iasschirribas fahdigohs twalkus aisdzinna ta, fa wissa Wahzija weenä prahfa fastahjabs pretti sawam wezzajam enaidneelam.

Badenei waijadseja wissipirmaf us kahjahn tai-sites un Konrads dabbuja usaizingachanäs pauehli, pirms sawas kahsas bij turrejis.

Kas warr isfazjih wezza tehwa behdas un bruh-tes firdsahpes, kam til prepeesch wissa zeriba bij isnhzinata. Gan hauds tuhftoscheem zitteem wissa Wahzemme arr tapat notifka, bet sinnams, katis sawas behdas eerauga par tahm leelsakahn un sawu frustu par to gruhtako.

"Wai man sawas wezzas deenäs wehl to wai-jadseja peedshwoht!" ta schehlojabs wezzais tehws, kas pehz ta wissa, ko ograk pats no Frantscheem peedshwojis, nekahwahs apmeerinatees, bet tizzeja, fa schis karschs preesch Wahzemmes buhshoht par fliktu un Konrads effoh pasuddis.

"Tu wairs ne-atnahssi atpakkat!" ta elsdama gaudioja Annina, Konradam ap falku kampusch. "Karschs buhs ditti gruhts; Frantschi draudejusch, wissu muhsu semmi ispohtsiht un tee negantee melnee zilweki, kas winna pulsos atrohdahs, effoh nilnaki neka mescha-swehri! Konrad, Konrad! kad tu eest, tad aiseest pawissam!"

Konrads welti nodarbojohs tohs preezinaht, lai

gan pascha firds bij peepildita ar to svehtu juschahu preesch tehwu-semmes un ar stipru pakauschanohs us tehwu-semmes taifnib. "Ne-eheet til mastiz-zigi," ta wisch teiza, "wissas lohdes jau netrahpa. Un tahda taifnä zihnischanä pateesi Deewa mums dohs uswarreschanu. Mehs teem nepastahwigeem wehja pilneem Frantscheem rohdism, so Wahzeschu duhres eespehj, fa winneem luste suddihs, wehl kahdu reis ar mums eesahlt. Warr buht, fa pehz pahri neddelahm jau buhsm atsal atpakkat!"

Sinnams, fa winnam pascham arr gribbeja firds luht, kad bij jaschfirrahs un kahsu weetä ja-eet affinis isleet, bet so darrih!

Bet ta Kunga rohka bij ar Konradu. Winsch palissa fweiks wissas taas gruhtas kaushanäs un kahs ne-isfakkams preels tas bij tehwam un bruh-tei, kad wehstnizes nahza un sianoja, fa winsch ar-ween palizzis fweiks un winneem likka zerreh, fa karschs drihs beigschotees ar uswarretaju gehdu.

Pezh tahs kaushanahs pee Wehrtes tilka Konrads ar sawu regimenti nolikis Straßburgas preeschä. Un kad schi pilsfehta bij padewusehs, taas 30ta September, tad Badeeschi gahja tahla, fur atsal 30ta Oktober Dischong pilsfehta tilka uswarreta.

Lai gan lihds schim Konrada wehstnizes beesi ween bij pahrnahfuscas mahja, to mehr no scha laika ne-nahza wairs nekahdas. Turpretti nahza tahs sianas pahr teem, kas krittuschi un kas pasudduschi un schahs sianas wissur firdis pildija ar ruhltahm fahvehm.

Ar pulstedomu firdi Annina schahdu behdu-sianu ruktus ikreis lassija zaure. Us weenreis ta eebeh-zahs un apghibuse nokritta gar semmi. Winna ohträ lappas puisse bij usgahjuje to sianu: "Konrad Meijer pee Dischones zaure gurneem schauts un pasuddis."

Nu bij waimannas ne-isfakkamas. So fa tad arr warreja zittadi buht? Tas smaggi eewainohs bij Frantscheem rohlas krittis un schee to laifam neschehligi nogallinajusch!"

(us preeschä beigums.)

Kahds wahrs firsu turretojeem.

Gan irr jahrihnojabs, zit ilgi firsu bes barribas un bes dsehreena warr pahrtist. Irr isprohwechts, fa, ja ta gaddahs, fa firsu newarr sinnams laikos winna peenahlamu barribu un dsehreenu sneegt, zit ilgi tas bes ta warretu istift; un reds, irr panahks, fa firsu, ja tas til pehz kahrtas sinnamä laika teek dsehreens, 25 deenäs bes ehdeena warr peetist. Bet ja winsch dabbu fausu barrribu ween un dsehreenu nemaj, tad tas newarr ilgaf fa til 5 deenäs isturreht. Ja firsu 10 deenäs no weetas dohd fausu barrribu un nedfirdina fa waijag, tad winna eeschas ta falkst, fa tam jabeidsahs nobst. No schahm ismehginachanahm redsams, fa firsu newarr pahrtist bes dsehreens un fa irr lohti wai-

jadsgs, to riktigā laikā padsirdiht. — Nu, kā tad irr ar jums, juhs sirgu turretaji, woi lihsf schim wissi tā effat darrjuschi schim juhsu derrigakam lohpam, ihpaschi, kad ar to bijat zetta? Gan gribbam tizzeht, kā daudsi tā irr darrjuschi, bet buhs arr dauds tāhdu, kas naw wis tā darrjuschi. — Tādeht, tautini, kad juhs us zetta frohgā allu dserrat, tad neaimirstat sawam sirgam doht uhdeni nodsertees; ja juhsu zelschs irr garsch, tad buhs labbi, kad sawam sirgam dohsat rupjas māses gabbalu ar fahli woi filki, ar ko winna gurdenu firdi atspirdsinaht. Schahdu padohmu jums pasneids kahds wezs sirgu turretajs. *Sīgaunijā.*

R.

Schihda pektinsch ar studenti.

(Schihdisti-lativisti.)

Au wei, au wei, au wei! kahdes leles zorres mannen,
Wisse palause drebbs ar mannen sātne pille-bannem;
Kao us Tehretem Juhu brauzet, ta Juhs fargajetes,
Kao Juhs ar studente fungem nefankelcjetes!
Kankle, kankle, kankle,
Ar studente fungem nefankelcjetes!

Es Jums teizese to: Kad Jums kūlakē naw zeete,
Ar studentem fatiksetes ir stive traikē leete,
Tur dībwochen, tur mīschēn us reise ir pagaslem!
Un kam lohzelē naw singre, weffele, lai palek pee mallem!
Kankle, kankle, kankle,
Ar studentem fatiksetes waijag spīre lohzelē!

Weene reise es fehje ar kalle*) tuwe blaklem
Us kohle bensem, pee alle stōpsem un ar naude pillem mallem
Nahle eissē weenes studentes ar mellem fabbalum, lelem, gorrem —
Un spīrem uhsem un bahrdom un ar mattem kā sirge-sarrem;
Kankle, kankle, kankle,
Winnum bahrdom un mattes bij gause bresmige!

Wins man peegruhde ar papehdem, es minnem teize: „Schē name
tirges,
Mīches drauges, wai Juhs dohmajet, kā es kahdes sirges?
Wai meiss Sībdes kahdes neekes, kahdes lehpes, funnes wai kalles,
Ka mīms jastreen vēeks Jums, ka mesche-putes feb saltes!
Kankle, kankle, kankle,
Mehs Sībdes ne-essem ne kallele ne kallele!

Tas studentes nu teize: „Nebbe Joffe, esse kluß,
Turz zeit sawe mīlne zaurume, zittor Tāwe bābrē buhs puf!“
Manne kalle, smulke flukkes kā dulkes, ar muttem tīhrem,
Attarke luppes un teize: „Di, kas tas par rupjem mīrem!“
Kankle, kankle, kankle,
Dūsmige palist warr arri Sīhoe feemischtē!

Tas studente zīlwekes us to kalle: „Moisse, wai Juhs gribbe
Ro dībhuht par sawe pīlēne mutte feb noſtebelete rībē?“
Mānnes drauges Saules, Ghōlemes ar Nebbe Sorechem
Stāhne blaklem un raloffe ar 5 naggem appaks sawem pilkebannelem —
Kankle, kankle, kankle,
Appaks pille-bannem irr Sīhdm pulke gudrībe!

Winnes runne nu tā: „Por ko Tu stāhne kluß kā fehje-meetes?
Preels Sībdes ahbes wāh des irr gausem leles leetes;
Us pīkriem Tāw waijage et ar studentem us pīstoutem,
Ar dubbeltem englīche pulverem un fāut lihsf effenem un kaulem!“
Kankle, kankle, kankle,
Tas naw ne kahde spāhē: dībelle pulvere!

Ne — fāut? to es nedartise eels wisse sawe mīhse ne,
Jo pulveres warr išraut wisse manne desse is wehre;
Bet manne kalle, smulke flukkes kā pulkes, teize: „Joffse!
Wai preels mānnem gohdom et fāut Jums ne mas naw surrā?“
Kankle, kankle, kankle,

Manne kūlakē jaw teibz kā drūdse driebule!

Kam preels brūhēm naw smalke kūlakē eels mīschē eet,
Tas lai melle few tāhē brūhē, to wisse zīlwekes warr išmeets!“
Di, mānnes kalle, smulke flukkes kā pulkes, preels tāhē meitene
Warr mīt desmit teize no weetes, jo winne naw ne kahde luppate!
Kankle, kankle, kankle,
Mīms Sīhdm irr meite, tas naw wis luppate!

Es nu fānebē kūrāse un teize us studente-jaukungem:
„Jums waijag olhētes ar man ar pīstoulem un pulverem, —
Ar lahdeiem pīstoulem eels dāhrem vee Saulem,
Ar dubbeltem englīchem pulverem lihsf effenem un kaulem!“
Kankle, kankle, kankle,
Dūsmigem Sīhdm naw wis baile par pulvere!

Bet au wei! winne nu teize par mannen brihūmem:
„Joffse, ar Tāwem es warre et fāut ir ar leelem gabbalem!“
Wisse kūrāse man nu ekrīte eels bīfle
Un dībē wisse zaure naakte kā drūdse driebule.
Kankle, kankle, kankle,
Nudeen, zaure naakte es negulle!

Öhre deene no pāschem rihtem ap desmitem vulfstenem
Albrazz un dīsmede manne weenes iżges eels leelem kāfchēm
Ar diwem rattem, weenes kūzzeres un diwes selundantes
Un studente-jaukunges fehsch widē kā leelē kāmmeditantes.
Kankle, kankle, kankle,
Par wissēm lohpā til weene pāschē pīstoule!

Nu us reis tas studentes iżnemim to pīstoule
Un eeleke tur ekkē dauds pulke dībelle vulvare,
Els dauds, kā ar to warr nosaut 5 Baitfles wehrfines
Ar wissēm raggem un naggem kā māses vullenēs.
Kankle, kankle, kankle,
Valdees Dewem, kā tē nebij leele gabbale!

Winnes nu fāll us mannen selundantem Cholemem Hulemem:
„Nomērejet 15 rītigēs fohles, mannes pēbz wai ar ohletem!“
Di gwalt! — tas bij wītiges blehdites, jo Cholemes Hulemes
Irr tāhōs wīhēs, kam ihes kahjēs un well ihjāles ohleites.
Kankle, kankle, kankle,
Leele kātē un bledde tāhōs studente zīlweke!
(Us pīefchū belgums.)

Nīhgas Latweeschu beedribā

6tā Janwar, Treiju l. deenā
weesības wakkars ar danzofchanu.

Gefahlahs p. 8 wakkārā.

Jamaka beedreem 30 un zaur beedreem eewestahm dah-mahm arr 30 kap. — Scha gadda beedru kārties usrah-damas. Kam tāhs wehl naw, warr arri pee kātēs dab-huht un kātā neddetas deenā no pulst. 4 lihsf 11 wakkārā.

Breefschneeziba.

Nīhgas Latw. labdarrishanas beedribā.
19tā Janwar p. 4 pēbz. pūfīd. — Komitejas fāpulze.
21tā Janwar p. 3 pēbz. pūfīd. — pīlniga fāpulze
1) deht rewidentu zēlfchanas un 2) beedru gadda
nāudas nosazzishanas, Breefschneeziba.

Pāwassaros beedribā.

21tā Janwar pēbz pūfīdeenas no pulst 2 lihsf 12
schī beedribā noturrehēs fāwus pīrmohs gadda-fweht*us
Nīhgas Latweeschu beedribas nāmā. Stādrakas sīnas
pāhr to dōhīm wehlat. Breefschneeziba.

Grauzeeni pa Nīhgas-Bolderajas dsels-zēltu.

No Nīhgas isbrauz no rihta 1)	p. 5, 45 m. 2)	p. 10, — m.
3)	4, —	pēbz. pūfīd.
„ Sāsslauka	1) 6, 5 "	2) p. 10, 20 "
3)	4, 20 "	pēbz. pūfīd.
„ Nordel m.	1) 6, 11 "	2) p. 10, 26 "
3)	4, 26 "	pēbz. pūfīd.
Valderajā eebrauz	1) 6, 30 "	2) p. 10, 45 "
3)	4, 45 "	pēbz. pūfīd.
No Bolderajas isbrauz no rihta 1)	7, 15 "	2) p. 2, 25 "
3)	6, —	pēbz. pūfīd.
„ Nordel m.	1) 7, 36 "	2) p. 2, 46 "
3)	6, 21 "	pēbz. pūfīd.
„ Sāsslauka	1) 7, 42 "	2) p. 2, 52 "
3)	6, 27 "	pēbz. pūfīd.
Nīhga eebrauz	1) 8, —	2) p. 3, 10 "
3)	6, 45 "	pēbz. pūfīd.

Zāmālīfa:

No Nīhgas lihsf Sāsslauka I. II. 18 kap.	II. III. 14. kap.	III. IV. 8 kap.
" " "	Nordel m. 24 "	18 " 10 "
" " "	Bolderaju 48 "	36 " 20 "

un tāpat akāl apakāt.

Auhildedams redaktehrs: A. Zītan.

*) kalle = brūhē.

